

Ese de dōve ori in septemana:  
Joi-a si Dominec'a.

**Pretiulu de prenumeratiune:**

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.  
„ diumetate de annu . . 3 fl. v. a.  
„ patrariu de annu . . 1 fl. 50 cr.

**Pentru Romani'a si strainetate:**

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.  
„ diumetate de annu . . 4 fl. 50 cr.

# LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe

## Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

### Invitare de prenumeratiune

la

### „LUMINA,”

fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Cu 1. iuliu vechiu deschidemu prenumeratiuni nōue pe semestru alu doile alu anului 1873. — Pretiulu abonamentului pre o diumetate de annu e:

Pentru monarchi'a austro-ungurésca 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainetate 4. fl. v. a. DD. abonanti sunt rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Din privinti'a economiei si mai marei siguritati recomandámu in locu de epistóle de prenumeratiune avisurile postali.

In urma sunt rugati DD. prenumeranti vechi, ca sumele restante de pe semestru antaiu sè le administreze cátu mai curendu, avendu in vedere, cá „Lumina” ca organu oficiale e proprietatea eparchiei si cá redactorulu ei dupa §. 10. din programulu fóiei e responsabilu nu numai facia cu autoritatile de pressa, ci si cu consistoriulu, carui'a are sè-i dee socóta.

Principiulu ni este: mai bine a suprinde pre DD. prenumeranti cu lucruri folositorie, decâtu a li face promisiuni cu vórbe góle.

Fóia apare si se spedéza de aici cu punctualitate.

Aradu, 13. iuniu 1873.

REDACTIUNEA.

### PARTE OFICIALE.

Nr. 920.—922.

Epit. 209.—211.

### Cerculariu consistorialu.

catra toti protopresviterii din districtulu Consistoriului aradanu.

Necesitatea introducerii unei evidentie asupr'a averilor respective a pretensiuniloru de bani bisericesci imprumutati la crestinii nostri, precum si a restantielu din diferite tacsé usuate la bisericéle nōstre: s'a semtitu indata inca la intrarea in viétia si aplicarea Statutului Organicu ce a si indemnatu Consistoriulu eparchialu de locu dupa reorganisarea si constituirea sa pe bas'a Statutului Organicu la anulu 1870. a luá mesurile necesarie in privinti'a acést'a.

Avendu-se in vedere multilateralele agende ale protopresviteriloru districtuali ca organe in prim'a linia si nemidilocitu chimate d'a esecutá dispuetionile consistoriale in acestu meritu: afacerea acést'a Consistoriulu a fostu incredintiat' o altoru barbati pre cari ii credea cá se voru interesá de acést'a cestiune vitale si momentósa.

Dar' aretendu-se curendu: cá cu pucine esceptiuni cei mai multi, parte din indiferentismu parte din absoluta

neputintia apoi si din caus'a opusetiunei intrevenite de catra organele subalterne nu fusera in stare a corespunde acelei misiuni: Consistoriulu fú necesitatu pre respectivii licuidatori ai dispensá dela acea misiune incredintiandu-o apoi protopresviteriloru.

In cerculariulu consistoriului din 27. Iuliu 1872. Nr. 1012./Epit. 319. referitoriu la revisiunea ratiucinielu bisericesci pe viitoriu apriatu s'a accentuatu: cumcá dispuetionile facute prin normativulu din 4. Februaru 1871. Nr. 80./Epit. 11. si repetite prin instructiunile speciali provideute in normativulu din 15. Iuliu 1871. Nr. 808./Epit. 278. ce s'au fostu emisu catra fostii licuidatori in privinti'a evidentiei si ascurarii baniloru bisericesci din obligatiuni si ale altoru pretensiuni din tacséle usuate remase in restantia: au se servésca de cinosura si concernitiloru domni protopresviteri cu insarcinare: cá unde si incátu acelea prin fostii licuidatori, nu s'ar fi efectuitu. sè se constateze si efectuésca cu ocasiunea esaminarii ratiucinielu, in conformitate cu suprovocatulu cerculariu.

Cu tóte aceste inse, s'a observatu: cá unde pana acum'a respectivii domni protopresviteri au intreprinsu si efectuitu revisiunea ratiucinielu, — cu privire la evidinti'a baniloru bisericesci din obligatiuni si despre restantii, nu numai cá n'au avutu in vedere normativele susatinse si n'au procesu conformu acelor'a, ci din partea cutarui domnu protopresviteru, s'a facutu chiar obiectiuni: cumcá formularulu de ratiuciuniu prescriu prin ordinatiunea normativa din 9. Iuliu 1871. Nr. 774./Epit. 25. n'ar fi corespunditoriu din cauza cá nu contine rubricéle necesarie pentru pretensiunile si restantie cestiunate.

Impregiurarea acést'a dara indémna pre Consistoriu a deduce: cumcá unii domni protopresviteri sèu n'au luat notitia de normativele emise catra fostii licuidatori sèu n'au facutu usu de ele la ocasiunea revisiunei ratiocinielu, de orace acele normative si mai virtosu cerculariulu de sub Nr. 808./Epit. 278. contine instructiuni detaiate si formularie cum sè se faca si introduca evidinti'a la tóte comunele bisericesci, cum sè se procéda la constatarea pretensiuniloru licuide si ce sè se dispuna in privinti'a celoru dubie si celoru neincasabile.

Deci ca respectivii domni protopresviteri se fie mai bine informati si orientati in privinti'a acést'a si ca sè se póta delaturá scrupulositatele ivite, dar mai virtosu ca sè se póta efectui cu receruta esactitate constatarea si licuidarea averii bisericesci pe anulu curinte 1873. pretutindenea sè se introduca o evidintia pre cátu mai simpla dar' pre atât'a mai chiara si esacta despre banii si pretensiunile bisericele nōstre.

Spre ce scopu in legatura cu cerculariulu de aiciá din 7. Iuniu a. c. Nr. 881./Epit. 195. sub 1/. se tramitu Précinstiei Tale ambele normative susatinse dimpreuna cu formulariele protocóleloru despre evidinti'a receruta, pe langa urmatori'a

## Instrucțiune:

## I. Cu privire la lichidarea pretensiunilor si la introducerea evidintiei.

1. Scaunul protopresviteral va împarti comunele din tractu, în două trei sau în mai multe cercuri stata-torie din câteva comune după cum va afla că este mai corespunzător scopului, și va îndruma respectivele ofice parohiale: ca toate ratiuciniile și obligațiunile din anii precedenți până inclusiv 1872. se le asterna oficiului protopresviteral.

2. Pentru fie care cercu, scaunul protopresviteral va însărcina cu afacerea lichidării pe cutare membru asessoru scaunului, caruia incredințându-i ratiuciniile și obligațiunile respectivelor comune li va da spre cinosura unu exemplariu din normativele susespușe.

3. Respectivul emisus asessoru scaunului, conformu dispozițiunii din normativu, pentru fie care comuna din cercul său, va combina și defige unu terminu acomodat despre care încunoscindu comitetul parochial din respectivă comuna, și la care esindu în faciă locului va întreprinde și efectul cele prescise în normative.

4. Fiecare emisus scaunului, efectuindu lichidarea, și compunendu protocolul de evidinție după formulariul 3. §. 18. din normativul de sub. Nr. 808./Epit. 289. ex 1871. în singuraticile comune, despre acelea va compune unu conspectu sumariu în care totu după acelea rubricile au se fie induse sumele totale ale pretensiunilor lichidate din fiecare comuna.

5. Atât protocolurile de evidinție ale singuratecelor comune, cât și conspectul sumariu despre toate comunele din cercu, respectivul emisus le va substerne pe langa comitiva scaunului protopresviteral spre censure; carele apoi censurându operatele emisului deca le afla de bune și corespunzătorie normativelor susindicate; protocolurile de evidinție amintite în punctul precedent le prevede cu clausulă aprobatorie și le retrimite respectivelor ofice parohiale spre ale înmăna episcopilor.

6. Din conspectele sumare ale respectivilor emisii, protopresviterul concernint va compune și totu după rubricile din atinsul formulariului unu registru sumariu în care, — după cercuri, au a se induce respective estrage toate comunele apartinențoria la tractu pe langa espunerea sumelor totale; unu exemplariu alu acestui registru e a se pastră la oficiul protopresviteral și altul a se aterne la timpul sau Consistoriul.

7. Pentru aceste emisii, respectivilor membri scaunali li se acorda diurnele și viaticul stabilit în cerculariul consistorial din 27. Iuliu 1872. Nr. 1012./Epit. 309. care le va anticipă respectivă epitropia parochială pe langa cuitanța emisului, — întocmai precum s'a încuviințiat și domnilor protopresviteri.

Numai prin această modalitate și procedere apoi se pot efectua cele îndegitate în susatinsele normative, adică se voru constată, lichida și asigura toate pretensiunile bisericilor de prin comune despre cari numai astfel pot avea o evidinție chiară și exactă atât la singuraticile comune, cât apoi la protopresviterat și la Consistoriu, și asupra caroră numai astfel se poate ține controlul necesar.

## II. Cum se se face evidente pretensiunile aceste în ratiuciniile anuale?

1. În ratiuciniile anuale ale epitropiilor: au a se induce, — după formulariul prescise prin cerculariul din 9. Iuliu 1870. Nr. 774./Epit. 25. — numai percepțiunile venitorilor și erogatiunile speselor curinte anume:

a) în rubrică venitorilor, remaninți a banilor din anul trecut, sumele încasate în decursul anului curinte și sumă totale a venitului;

b) în rubrică speselor se espun toate erogatiunile avute în decursul anului, în special și sumă totale a speselor.

2. Încheindu ratiuciniul despre venituri și spese curinte, — se face Bilantiul său computul general, și după formulariul ratiuciniului amintit în punctul precedent și anume:

a) se espune sumă totale a venitului curinte;

b) din această se subtrage sumă totale a speselor curinte;

c) și așa la capetul anului se espune cât au mai rămas în bani găta după substragerea speselor;

d) către această remanință apoi se adaugă pretensiunile bisericii din capitale și restanții, — constatate și espuse în protocolul de evidinție amintit sub I. punctul 5. cari sumându-se la oalta cu remaninți a banilor se arăta starea activă a cascadei adică totalul venitului bisericesc în bani găta, în obligațiuni despre capitale, în interesele acestoră și în restanțiile pretensiunilor din diferite țări.

3. Observându-se această modalitate, compunerea ratiuciniilor bisericesci anuale de felu nu va fi espusa în curaturilor de până acumă, apoi atât reviziunea cât și controlul asupra lor va fi cu multu mai ușor, deca despre capitale și pretensiuni există și se poartă evidinția separată îndegitate mai sus.

## III. Aretarea periodica receruta pentru substerne la sindul eparchialu anuale despre rezultatul ratiuciniilor.

Ca se poată corespunde domnii protopresviteri districtuali recerintelor din cerculariul consistorial de datu 7. Iunie a. c. Nr. 881./Epit. 195. mai ușor și mai timpuriu se dispune:

1. Lichidarea pretensiunilor și introducerea evidinției despre ele, dispuse în punctul I. 4. e fără amănare de a se pune la cale și a se nău ca până la finea anului curinte pretutindenea să se efectuească, adică înainte de ce si voru încheia epitropiile ratiuciniile bisericesci pe anul curinte.

2. Efectuându-se această oficele respective comitetele parohiale sunt de a se îndruma, ca se staruască ratiuciniile epitropiilor pe anul 1873. compuse conformu dispozițiunii de sub punctul II. 1, a, b, și încheiate era conformu punctului II. 2, a, b, c și d, se le revăda și după ce conformu §-ilor 12 și 23. din Statutul organicu, li-au publicatu sinodul parochial, îndată și nesmintit până la finea lui Februaru 1874. se le asterna oficiului protopresviteral concernint.

3. Oficiul protopresviteral avendu la mână ratiuciniile bisericesci dela toate epitropiile, din aceste va compune unu conspectu sumariu după formulariul ce se alatura sub 2/. care apoi până la 15. Martiu 1874. lu-va substerne la Consistoriu spre a se prezenta sinodului eparchialu.

4. Îndată apoi după sinodul eparchialu său la orice timpu acomodat până la finea anului viitoru 1874. concernintii protopresviteri au timpu suficientu, ca se facă și excursiunile necesare prin comunele din submanuatul tractu, și luandu cu sine ratiuciniile amintite sub punctul precedent se întreprinda și efectuească la faciă locului reviziunea cu de amănuntul a ratiuciniilor și controlarea epitropiilor după cum prescrie ordinațiunea normativă din 27. Iuliu 1872. Nr. 1012./Epit. 319. avendu de spre rezultat a reportă la timpul sau.

Prin această procedură Consistoriul crede că conștientii domni protopresbiteri voru fi în stare fără de nici o greutate a efectui cele necesare cu recerută acuratețea și punctualitate și așteptarea periodică pentru sinodul eparhialu o voru pute așterne aici la terminul defaptu fără d'a mai aștepta alta provocare.

Datu din ședința consistorială a senatului episcopescu ținută în Aradu 28. Iunie, 1873.

Din incredințarea Presanției Sale  
Domnului Episcopu diecesanu:

**Andrei Papp,**  
Protosincelu.

## PARTE NEOFICIALĂ.

### Immormentarea

Esclenției Sele Présantitului Parinte

**Andrei Baronu de Siagun'a,**

Archiepiscopulu Ardélului și Metropolitulu Romaniloru de religiea gr. or. din Ungari'a și Tranni'a.

Unu conductu funebrele din cele mai impunetorie undulă pre stradele și piatiele principale ale Sabiului Mercuri după 9 ore dimineții. Aspectulu acestui'a eră de ajunsu se ne ramintésca figur'a cea impunetoria a repausatului, carea impunea și prin esteriorulu său, întocm'a ca-si prin înalțimea și sublimitatea sea spirituale.

Dejă Dumineca după amēdi trei flamure colosali negre de pre resiedinti'a metropolitană, edificiulu seminariile și cas'a parohială din cetate, vesteau de departe repausarea marelui Archipastoriu. Iēra în resiedinti'a, carea fu adou'a di, luni, învescută în negru erau espuse remasițiile nepretiuțului defunctu pre unu catafalcu înaltu, încungiuratu de flacii aprinse și de flori, într'unu cosciugu de metalu, înse îmbracate remasițiile în vestimintele cele modeste ale unui monachu, conformu dispușetiunilor testamentarie ale repausatului.

Mercuri dela 7 ore dimineții'a strad'a macelariloru, în carea se afla resiedinti'a începū a se împopulă de acei ce doriau se veda cea din urma petrecere a repausatului.

La 9 ore eră o multime mare de privitori, și de condolenți de autorități eclesiastice, de religiea noastră din apropiare și din departare, dară și de alte diverse confesiuni, de autorități militare, civile și de unu mare numeru de barbati cari reprezentau intelighinti'a, comerțulu și industri'a.

Abiă trecu o jumătate de ora și conductulu se pune în mișcare în ordinea dispusă prin testamentu de repausatulu în modulu urmatoriu:

Înainte mergea unu clericu îmbracatu în stichariu negru purtandu o cruce mare neagră;

După acēst'a urmara câte patru în rendu pedagogii și clericii din institutulu nostru archidieceșanu cu profesorii lor;

Poporulu nostru credinciosu iērasu câte patru în rendu;

Totu asiă, adeca câte patru-cinci în rendu preotimea gr. or.;

Unu clericu îmbracatu în stichariu negru, purtandu crucea mormentului;

Chorulu condusu de professorulu de cantari;

Doi clerici îmbracati în stihare negre purtandu lumini;

Spiritualulu P. G e r m a n u îmbracatu în felonu negru ca preotu immormentatoriu;

Carulu funebrele trasu de siēse cai înveseuti în negru; înainte carulu patru protopresbiteri purtau însemnele archieresci și decoratiunile defunctului;

Consistoriulu archidieceșanu plenariu și apoi generalii și alți ofițieri în numeru mare și ceilalți condolenți după categorii'a lor; în fine din propriulu motivu Reuniunea sodaliloru romani cu stindardulu ei prevediutu cu floru negru;

Neimidiocitu după cosciugu se mai află, afara de cei prevediuti în dispușetiunea testamentaria, Ilustritatea Sea Présantitulu Episcopu alu Caransebesiului Ioanu P o p a s u și verulu repausatulu dlu Georgiu G r a b o v s c h i comerciantu și proprietariu de case în Peș'a, precum și membrii consistorielor din eparchiele sufragane și ai consistoriului metropolitanu.

În ordinea acēst'a se mișcă conductulu ca o mare de omeți pre strad'a macelariloru în josu catra piat'a cea mare. Cantarile corulu celui bine întocmitu și condusu, și clopotele dela bisericile tuturor confesiuniloru, marea jalea prin glasulu lor

doiosu. În piat'a cea mare sosesc unu nou conductu, care se pune în fruntea acēstui'a. Eră celu alu bravoru brasioveni, cari cu unu stindardu marețiu tocmai veneau dela gar'a drumulu de feru, unde sosira mai în același tempu, candu se puse conductulu dela resiedinti'a în mișcare, pre unu trenu separat, vre- o sută la numeru.

Astfelu întregitu conductulu trecu prin strad'a Cisnădiei până catra magazinele imperatesci dincolo de casarm'a cea mare spre Resinari.

Aci aștepta unu banderiu de vre-o 300 calareți din Resinari cu flamure negre spre a primi conducerea carulu funebrele până la loculu destinațiunei în Resinari.

Conductulu de până aci se disolvă. Dară numerosi condolenți se urcā în trasurile cele numeroșe ce așteptau în piat'a Casarmei celei mari, și urmăra carulu funebrele cu remasițiile repausatului mai departe.

Se observam că stradele pre unde trecea conductulu erau pline de nenumerați privitori și din ferestrele edificiiloru încă priveau nenumerați ochi asup'a lui.

Pentru că se damu cetitoriloru o idee despre grandeti'a acēstei festivități de jale lasam să urmedia o descriere ce o face unu barbatu, carele nu pōte cadē în prepușulu, că maresce în adinsu său esagerēza lucrurile, în diariulu localu de aici „Hr. Ztg.“, care dice:

„Siagun'a au fostu o putere mare organizatoriă, care s'au manifestatu până la ultim'a respirare. Nisuiți'a lui ce tindea spre scopuri mari, a fostu a aduce organizare și sistemu în stările caotice.

„Spre acēstu scopu pricepea, că prea putieni se-si alēga midilōcele și tempulu. În combinarea prevederei agerimei de minți și energiei, cu carea pūcedea în tōte întreprinderile sele, jace secretulu succeselor sele. După organizarea metropoliei au creatu institutele cele mai filantropice, fundatiuni pentru clerulu și poporulu gr. or., au întemeiatu tipografi'a archidieceșana și s'au îngrijitu pentru literatură, ultimulu seu opu ē „Studiulu pastoralu pentru preotii bisericeii gr. or.“

„La putieni omeți s'au manifestatu staruțtia de feru, a face că dorinți'a lor se trēcă și preste mormentu asiă de puternicu ca la Siagun'a.

„Acēsta putere organizatoriă se estinde dela cele mai mari lucruri până la celu mai micu detailu.

„Immormentarea carea de-si au luat dimensiuni fōrte mari, s'au petrecutu ieri la 9 ore înainte de amēdi în ordine esemplară în întielesulu testamentulu.

„Siagun'a s'au îngrijitu că elementele cele multe eterogene ce se voru află la immormentarea sea sē se completeze armonice spre unu ce întregu sistematicu ca totu atāt'a dovēda despre ordinea esemplară ce l'a caracterisatu totu-deun'a și în tōte lucrurile lui.

(Finea va urmă.)

## MEMORANDULU

Sinodulu eparchialu gr. or. aradanu catra Ministrulu r. u. de cultu și invetiamentu.

(Fine.)

În urmărea acēstoru relațiuni amintite a facutu Consistoriulu nostru din Aradu la 3 oct. a. tr. Nr. 1299. reprezentatiune în contr'a procedurii antipatice a comitatulu Temisiu, — dar la acēsta reprezentatiune sinodulu nostru diecesanu cu durere și cu întristare a luat scire despre înalțulu rescriptu alu Esclenției Tale datatu din 14. ianuariu a. c. Nr. 490. și basatu pre dechiaratiunea ministeriului de interne, prin care rescriptu se denēga împlinirea cererei nōstre.

Si tocmai pentru că tōte acēste reprezentatiuni ale nōstre au isvoritu din cunōscerea situatiunei fapțice, și pentru că am primitu cu bucuria dechiaratiunea patriotica a Esclenției Tale cuprinsa în citatulu cerculariu de la 22 fauru a. c., vedem că dorinți'a nōstră pentru progresarea școloror nōstre confessionali se întelnesce cu asemenea dorința a Esclenției Tale — îndresnimu de nou se ceremu nalt'a atentiune a Esclenției Tale pentru amintit'a reprezentatiune a nōstră în contr'a procedurii comitatulu Temisiu, și ne rugam se binevoiesci a despune pertractarea de nou a cestiunei amintite, și în contielegere cu ministeriulu de interne a vindecă gravaminele nōstre scolare din comitatulu Temisiulu.

Îndēmnați de zelulu nostru pentru desvoltarea educatiunei poporulu, ni-am castigatu cunōșcinti'a și despre cuprinsulu ordinatiunei din anul trecut Nr. 32,488. îndreptata catra jurisdicțiuni și citata în rescriptulu înalțulu alu Esclenției Tale, de du-

pa care ordinațiune Escelintia Ta ai binevoitu se indrumi jurisdicțiunile se dee scôleloru confessionali spriginulu recerutu; dar se ni permiti Escelintia Ta acea exprime a sincerei nôstre declaratiuni ce purcede din încredere: că noi nu legăm mari speranție de rezultatulu acelei ordinațiuni graciôse, nu sperăm îmbunătățirea stării nôstre pre bas'a acelei ordinațiuni, nu că dora intențiunea acelei ordinațiuni nu ar fi cea mai buna și cea mai nobila, ci numai pentru că în lips'a de o instrucțiune pozitivă și detaiată, conceptulu de „spriginire” respectivele jurisdicțiuni în dispușiunile lor și la recerările nôstre ilu vor aplică conformu sentiemiintelor ce le au ele pentru scôlele confessionali, și pe teritoriulu acelor jurisdicțiuni — cari au o direpțiune antipatica sêu barem nu posedu nici o interesare pentru scôlele confessionali — progresulu scôleloru nôstre nu va castigă aventu mare.

Conduși togm'a și de acêsta convingere a nôstra Te rugăm pre Escelintia Ta se binevoiesci a despune ca se se emita ordinațiuni mai eficaci și mai detaiate de câtu ordinațiunea citata.

Escelintia, Domnule Ministru! Sinodulu diecesei nôstre și credinciosii bisericei nôstre s'au purtat totdeun'a cu loialitate patriotică catra statu și catra guvern, și la fiecare momentu sterneriu de încredere suntemu gat'a a dovedi și cu fapte acea loialitate a nôstra, precum mai de multe ori asia și în presinte o dovediram, căci în urmarea rescriptulu Escelintiei Tale de multa valôre și sterneriu de încredere ce-lu amintiram mai a dese ori, sinodulu nostru diecesanu din anulu carinte prin hotarire fece se încete hotarirea sinodala din 1871. prin carea invetiatoriloru de la scôlele confessionali li s'au fostu opritu a participă la cursurile suplenitôrie, arangiate și manuduse de statu, totodată sinodulu de estimpu a indrumatu pre invetiatorii chiamati la cursuri suplenitôrie ca în viitorii se participe la cursurile suplenitôrie ale statulu — înse pana acum'a la mai multe ocasiuni am fostu siliti se luăm o pusetiune de retenere și de retragere, — candu în unele casuri și din mai multe parti, de la faptorii, și de la organe ale autorității publice am fostu siliti se esperiamu astu-feliu de proceduri, cari se vedeau a fi îndreptate spre împedecarea, ba chiar spre apesarea desvoltării nôstre bisericesci, cu carea este împreunată și esistintia nôstra natională.

În acestu sentiementu alu nostru de loialitate și de patriotismu, cu sinceritate salutăm de nou și repetitu declaratiunile cu tactu și cu patriotismu ale Escelintiei Tale, ce noi suntemu plecati a le consideră de garanție secure, cari vor servi în venitoriu pentru înaintarea intereselor de prosperitate atât alu bisericei nôstre cât și ale patriei.

În fine, cu privintia la acelu contienutu alu amintitulu rescriptu innaltu, de dupa care Escelintia Ta doresci se se anumêca tôte acele comunitati confessionali întogmite intru întielesulu legii, precum și acelea cari nu si-vor putê sustienê scôlele lor nici cu ajutorulu altoru comune nici cu alu diecesei întregi; — cu sti-ma facemu Escelintiei Tale acelu reportu prealabilu, că pre teritoriulu diecesei nôstre nu esiste astu-feliu de comuna bisericesca, carea putendu întrebuintia spriginulu moralu și autoritativu publicu ce-lu spuseram si-lu ceremu în representatiunea nôstra ce formêza acestu memorandu, — nu ar fi în stare se-si sustienê scôla sa, și dreptaceea nutrimu acea convingere cumca autoritatiloru nôstre confessionali de scôla, dacă li se va dă amintit'a ajutorarea administrativă, — preste putieni ani li va succede a întogmi corespundietoriu recerintiloru tôte scôlele confessionale de pe teritoriulu acestei diecese.

De altminte, totodată am facutu despusetiune a se întreprinde essaminare și inspectiunare la tôte scôlele nôstre, și la finea anulu nu vom întârziă, din partea Consistôrielor nôstre, a aduce la innalt'a cunoscintia a Escelintiei Tale rezultatulu ce-lu vom esperiă.

Primesce, Escelintia! sincer'a spreșiune a stimei și omagiulu nostru.

Consistoriulu metropolitanu romanu gr. orientale este convocatu pre diu'a de 9/21 a carintei, pentru d'a luă measurele necesari spre implinirea scaunulu devenitu vacante.

Actulu convocatori e urmatoriulu:

P. T. Domnule!

Domnedieulu viiloru și alu mortiloru, dupa svaturile sale cele necuprinse de mintea omenesca, a chiamatu la sine pre pré bunulu și neuitatulu nostru *Metropolitu Andreiu baronu de Siaguna*, ca se-i dee cunun'a vietiei eterne, pentru nemarginitulu bine și binecuvântarea ce a reversatu asupra turmei sale.

Devenindu astfeliu vacante scaunulu metropolitanu alu bisericei nôstre ortodosse romane din Transilvania și Ungaria, și avendu a-se luă, amesuratu §§-loru, 156, 161. și 170. din Statutul nostru, dispoșiunile necesari în privintia acêst'a, la recercarea Présanției sale domnulu Episcopu alu Aradului, *Procopiu Ivacicovicu*, ca a celui mai betranu în demnitatea de arhieru sufraganu, — carele spre recastigarea sanetății sale se afla la băi, dupa o consultare pre-alabile cu domni asesori ai consistoriulu metropolitanu aflatori în Sabiiu, me afu indemnatu a convocă Consistoriulu metropolitanu la siedintia plenaria pre luni, în 9. Iuliu c. v. a. c. la 10 ore nainte de médiadi, în Sabiiu, în resiedintia metropolitană.

Dreptu acea P. T. dta esti poftitu, ca se te infacisiedi la terminulu și loculu mai sus aretat.

Obieptulu pertraptării va fi: *luarea mesuriloru conforme prescrielor Statutulu organicu în privintia întregirei scaunulu metropolitanu veduvitu.*

Despre primirea acestei invitari, și asigurarea participării P. T. dtale — la siedintia prementionată, vei binevoi a me încunoscintia adresandu-mi respectiv'a epistola la *Caransebesiu*.

Împartiesindu-ti binecuvântarea mea archipastoreasca remanu. Alu Pré stimatu Dtale

Sabiiu în 22. Iuniu 1873.

de totu binevoitoriu:  
**Ioanu Popasu, m. p.**  
epplu Caransebesiulu.

## VARIETATI.

\* **Regresu** în invetiamentu. „Ost. si West“ scrie că în gimnaziulu superioru din Skalic, — ca institutu de statu — s'a introdusu limb'a magiara ca obligată de invetiamentu. De aceea rezultatulu este: că numerulu eleviloru la anulu 1867 eră 67, la 1868 s'a scaritatu la 48, la 1869. abia mai remasera 32, era la 1870. numai 19, apoi la 1871 se redusa la 15, va se dica în cesti doi ani din urma totu mai pucini studinti remasera. Estu anu apoi au remasu la acestu gimnaziu mai gat'a *atâtia studinti cât profesori!* Din contra teneretulu frecuentêza institutulu de invetiamentu de la Monastirea Zuvo si St. Martinu, — unde se propune în limb'a nationala slovacêsa.

× **Poligamia.** De siguru se voru fi aflandu pe totu roto-golulu pamentulu, prin urmare și la noi; însa fete se exprime într'unu modu atât de eclatantu acêsta dorintia a lor, numai în Americ'a se potu află. Eta ce citimu în diarulu „New-Yorker Handelszeitung“: „Vr'o 150 de fete din Lowell, au adresatu o petitiune catra legislatur'a lor, ca se îngadue barbatiloru de a putea avea mai multe femei de câtu barbatii. Acêsta e o nenorocire mare pentru fetele de acolo. Spre a face cererea lor în câtu-va mai plausibila ele se invoiescu, ca a dou'a, a trei'a, sêu a patr'a muiere numai cu invoirea celei din naintea ei va putea fi primita în casetoria.“

+ **Decoratiune.** Siachulu Persiei, cu ocasiunea caletorii sale la Berlin, a credintu de trebuintia a impartî decoratiuni, și a începutu mai inteu cu principele de Bismarck. Print'o abila și lingusitôre în acelasi timp, atentiune, confera cancelarulu nemtiscu ordinulu *Leului dilei* la care a adaugatu *sôrele*. În aparintia Lun'a nu esista pe acêsta decoratiune; cu tôte acestea suveranulu persanu, a caruia perspicacitate și spiritul sunt laudate, gratifica pe imperatorulu Guilelmu, facandu se se întielega, ca si imprumuta luminile de la D. de Bismarck, precumu lun'a imprumuta pe ale sale de la sôre.

## Concursu.

2-3

Pentru statiunea invetiatorêsa vacanta din comun'a Sistarovetiu inspectoratulu Lipovei se publica concursu nou pana în 15 Iuliu vechiu, candu va fise alegerea.

Emolumintele sunt în bani 150 fl. 24 cubule grau 24. cucurudiu 100 pundi clisa. 75. pundi sare, 15 pundi lumini. 12 orgii de lemne din care se va incaldi si scôla, 4 jugere livêda fenétia, cortelu liberu cu  $\frac{3}{4}$  jugeru gradina pentru legumi.

Doritorii de a fi alesi în acêsta statiune, au recursurile lor dovedindu essamenulu de cualificatiune, adresate comitetulu parochialu în Sistarovetiu, a le trimite la subscrisulu în Lipov'a, si pana la terminulu prefriptu au a se infeciosia în vre una din Domineci sêu serbatori în s. Biserica de acolo pentru cantare.

Sistarovetiu 17. Iuniu 1873.

În contielegere cu comitetulu parochialu.

**Christoforu Giuchiciu** inspectoru cereualu de scôle.